

տողութիւնները՝ վերնագրով յօդուածի վերայ, խնդրում ենք Ար-
ժանապատիւ Յաջորդներից, Գաւառաց Գործակալներից եւ Հա-
յոց Հոգեւոր ծխական դպրոցների թեմական Տեսուչներից, որ
իւրեանց պաշտօնական ճանապարհորդութեանց ժամանակ հա-
ճին նոյնօրինակ տեղագրական եւ վիճակագրական նկատողու-
թիւններ գրել եւ հասցնել Խմբագրութեանս ի հրատարակու-
թիւն, յաւելացնելով իւրեանց նկատողութիւնների վերայ եւ
իւրաքանչիւր տեղւոյ ժողովրդեան սովորութիւնները, տեղական
արհեստները եւ նոցա արհեստական արտագրութիւնները,
որով մեծ ծառայութիւն արած կլինին հայրենագիտութեան եւ
ժողովրդական կեանքին վերաբերեալ ներկայ գրականութեան
ծիւղերին:

Ի նկատի ունելով այն ամեն յաջող միջոցները եւ յարմարու-
թիւնները, որոնք ունին նոքա իւրեանց ճանապարհորդութեան
ժամանակ, կ'յուսանք որ մեր այս հրաւերը չի մնալ «ձայն բառ»
բառոյ յանապատի:

ՆԱՄԱԿ ԱԽԱԼՑԻԱՅԻՑ.

Վեհանձն եւ բարեպաշտ մահաւոր Վարդան աղայն Վարդանեանց՝ որ
իւր մեծագործութիւններովն՝ յայտնի է արդէն, ինչպէս Ռուսահա-
յոց, նոյնպէս եւ Տաճկանակ Աղգայնոց մեծ եւ երեւելի մասին, չկարո-
ղանալով չափաւորել իւր արդի ազգասիրական բաղձանքն՝ ինչպէս սըր-
բոց Վարդանեանց զօրավարաց անունով կառուցած եկեղեցիով, նոյնպէս
եւ հայազգի որբ եւ աղքատ տղայոց ձրի գաստիարակութեան համար
բացած վարժարանովն՝ հաճեցաւ Աղջկանց մի ուսումնարան եւս կա-
ռուցանել, որպէս եւ արդէն կառոյց նոյն իսկ Եկեղեցւոյ եւ ուսումնա-
րանի պարսպաց միջին գծի վերայ, որ տարածուած է հիւսիսային թեւէն
դէպի արեւմուտք, ճակատը՝ ուղղակի հիւսիսին պարզած, այնպէս որ
տղայոց դպրոցը՝ մի եւ նոյն գծին ուղղութեամբ՝ հաստատուած է՝ արե-
ւելեան կողմը եղած ապառաժուտ դաշտաբլուրի յատակագծին վերայ,
իսկ գմբեթազարդ հոյակապ Եկեղեցին, որ շինուեցաւ նոյն իսկ գաշ-
տաբլրի բարձր գագաթան վերայ իւր հոգեւոր զաւակունքը — Ներսիս
եւ Քոյր, երկու քաղցրամունջ աղանիք — «Վարդանեան» Ուսումնար-
ու «Շուշանեան» դպրոցը, կարծես թէ՛ իւր թեւերուն հովանիին տակն
առած՝ կ'պատասխարէ, կ'խնամէ, ու կ'առաջնորդէ նոցա Քրիստոսեան
ուղիղ բարոյականութեամբ՝ նաւարկելով մարդկային կենաց մրրկածուփ
ծովու ալիքներէն՝ հասնել անգոյթ նաւահանգիստը, եւ հետեւաբար,

Վարդանայ քաջին առաքինութեանց՝ գոնէ մասնաւորներուն և եւթ նախանձող Վարդան աղան՝ իրրե իրաւխոհ և կատարեալ մարդ, իրրե փորձեալ, արի, և քաջ մարդ, ամեն արգելքներու զէմ կտրճութեամբ պատերազմելէն վերջը՝ ի վերջոյ յազմական փառօք և մեծ գոհողութեամբ՝ նոյն ազգային հաստատութիւնքն հիմնարկելէն զկնի, այս օրուան օրս ալ՝ ձեռնարկեց Աղջկանց դպրոցի շինութեան և հաստատութեան, (որոյ բացման իրաւանց համար արդէն խնդրամատոյց էր եղած նորին Վեհափառութեան ի Տէր հանդուցեալ երջանկայիշատակ Վաթուղիկոսի ամենայն Հայոց Տ. Տ. Գեորգայ Գիւ), Արովհետեւ շատ լաւ է գիտցել աշխարհը և աշխարհիս բաներն. ուղիղ փիլիսոփայութեամբ և աշխարհագիտական գծով՝ այնպէս գեղեցիկ է կշռել, գիտել, և այն աստիճան ուղիղ է չափել իւր գնալիք ճամբուն սահմանները, և իւր հանգստարանի յատակագիծն ևս՝ այնպէս պարզ է որոշել՝ որ առանց մեծ ու բարակ քննութեան՝ գիտակցաբար կ'երեւակայէ, որ ապագային, նորա՝ (այսինքն հանգստարանի) վերայ կանգնող արձանը՝ մի երկու կանգունէն աւելի հողի տարածութիւն չպիտի կարենայ տիրել, և հեռեւորաւ ալ՝ իւր աշխարհային մեծութիւններէն և ճոխութենէն՝ լոկ միայն երեք կանգուն կտաւէն աւելի ուրիշ ոչինչ չպիտի տանի այն տեղ, Յեր այս խորհրդածութիւններէն՝ որոշ կերպով կիմացուի բարերարին (Վարդանեանին) ունեցած բարեպաշտ քրիստոնէական, ուսումնական և ազգասիրական գովելի գիտաւորութիւնն, և ոգւոյն ուղղութիւնը, այն է՝ քաջ իմանալով, թէ՛ մարդկային յառաջդիմութեան սկզբնակէտը, ազգի մը վերաշինութեան և բարգաւաճման հիմունքը, և երջանկութեան միակ պատճառը ուսմունքն, կրթութիւնը և բարոյականութիւնն է. և թէ՛ հեռեւորաւ ինչպէս հին դարերու՝ նոյնպէս և այժմեան դարու մեր ազգայնոց ամենամեծ և ամենազօրեղ տարերբը ևս՝ սոքա են եղել, այսինքն՝ Գպրոցն ու Եկեղեցին, ինքն ևս՝ ազգասիրական առատաձեռնութեամբ որոշեց, դոքա թողնել աշխարհիս մէջ՝ իւր ազգին յիշատակ, և դոքօք անմահացուցանել ինչպէս իւր առնունը, նոյնպէս և իւր բարեյիշատակ սերնդոց. և այսպիսի խոհական և վսեմ՝ ընտրութեամբ՝ բարերար Հիմնադիրը կրցանկայ, որ իւր բարիքը վայելողները, թէ աշակերտք և թէ աշակերտուհիք՝ ուսման և կրթութեան հետ մեկտեղ՝ նաև քրիստոնէական բարեպաշտ դաստիարակութիւն ուսանին, որ հիմն է՝ ուղիղ բարոյականութեան, ասոր համար՝ վարժարանին աշակերտները՝ բացի հասարակ օրէն, նաև ամեն կիրարկի և տօն օրեր՝ առաւօտ և իրիկուն եկեղեցի գնալէն ետքը՝ կերթան ուսումնարան. և այնտեղ մի ժամու չափ կամ աւելի՝ քրիստոնէական հաւատոյ, բարեպաշտութեան, և բարի վարուց վերայ՝ խրատ կ'լսեն իրենց վարժապետներէն, Ո՞վ չի ցանկալ, որ այսպիսի աստուածահաճոյ և ազգօգուտ բարեաց հետևողները ըստ կարի բազմաթիւ լինէին Հայոց ազգի մէջ, Աւ վերջապէս, վերոյգրեալ «Շուշանեան» ու-

սումնարանի վերաբերութեամբ՝ Վարդանեանցի սրտին այն միայն և եթ անփարատելի ցաւ եղաւ, որ դեռ ևս նոյն դպրոցի բացման հրամանը՝ Վեհափառէն չստացած՝ մահը վրայ հասաւ, և յափշտակեց այնպիսի անդուգական Լօր մը — ազգային վեհ ընտրութեան մը պատուական և փառաւոր կեանքը, որոյ քաջալերական և օրհնատաք կոնֆակներով, հայրական՝ ցոյցերով՝ ամեն ժամ կրմխիմարուէր և կարիանայր՝ ևս քան զևս հետեիլ և միջամուխ լինել ազգասիրական գործքերու. նա մանաւանդ և կատարելով նորին Վեհափառութեան բարի բարի առաջարկութիւններն, որք կ'վերաբերէին ազգային բարոյական այլ և այլ հաստատութեանց.

ԱՐԷԻ.

Ներկայ Մեծի պահոց օրերում ժողովրդեանը Ա. Աւետարանի խրատներով և քարոզներով հոգևորապէս մխիթարելու համար նշանակուեցան Ա. Էջմիածնայ, Տաճարի մէջ քարոզողներ — 1. կիւրակէի կրեկոյեան Գեր. Սերովբէ Եպիսկոպոս Արարատեանց, 2. կիւրակէի՝ Գեր. Մեսրոպ Եպիսկոպոս Սմբատեանց, 3. կիւրակէի՝ Գեր. Գրիգոր Եպիսկոպոս Աղափիրեանց, 4. կիւրակէի՝ Գեր. Երեմիա Եպիսկոպոս Գալըստեան, 5. կիւրակէի՝ Բարեշն. Պիւրեղ Վարդապետ Սրապեան և 6. կիւրակէի՝ բարեշն. Սարգիս Վարդապետ Տ. Կասպարեան:

Բաց յայսմանէ բարեշն. Պիւրեղ Վարդապետն ամենայն շաբաթ երեկոյեան քարոզումէ և Սամաղար գիւղի եկեղեցում. իսկ բարեշն. Սահակ Վարդապետ Բաղասարեանց Մեծի պահոց ամենայն կիւրակէ առաւօտեան պիտի քարոզէ Վաղարշապատայ եկեղեցում մինչև Ա. Յարութեան օրը:

«Աղբիւր» ամսագրի մէջ տպուած հայ լրագրների, շաբաթաթերթների և ամսաթերթների յայտարարութեանց շարքում տպուած էր և Ա. Էջմիածնում հրատարակուող «Արարատ» ամսագրի յայտարարութիւնը, որի մէջ սպրդած էր մի սխալ և որը հարկ ենք համարում ուղղել, այն է՝ տարեկան բաժանորդագինը փոխանակ չէ (4) ըլլալու՝ նշանակուած է երեք (3) ըլլալու:

ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼՔ

Սեբեւ-բէր Բարեշն. Վ. Երջին ժամանակներս Ամերիկայում գտնուեցաւ արուեստական անձրեւ բերելու եղանակը. Դա այսպէս է լինում. — առ-